

U skladu sa članom 36. stav 1. podstav 1.3. i 1.4, kao i članom 8. stav 1. podstav 1.6 Zakona br. 03/L-209 o Centralnoj banci Republike Kosovo, izmenjen i dopunjen Zakonom br. 05/L-150, Izvršni odbor je na sednici održanoj 3. juna 2025. godine odobrio:

POLITIKU ZA PREGLED STATISTIKE

Član 1

Svrha i delokrug

1. Ova Politika definiše način, vrste i kategorije pregleda, procedure za njihovo odobravanje, kao i načine saopštavanja promena kako bi se osiguralo da su svi pregledi dokumentovani i objavljeni za korisnike.
2. Svrha ove politike pregleda je da obezbedi jasan i strukturiran standard za proces i praksu pregleda statističkih podataka koje objavljuje Odeljenje za statistiku Centralne banke Republike Kosovo, kao i da stvori standardizovan i transparentan pristup postupanju sa promenama podataka, jasno informišući korisnike o razlozima, obimu i uticaju pregleda na statističke rezultate.
3. Ovu Politiku sprovodi Odeljenje za statistiku Centralne banke Republike Kosovo (CBK) kako bi se održao integritet procesa prikupljanja i obrade podataka i obezbeđivanje transparentnosti radi podrške donošenju odluka na osnovu tačnih i ažurnih podataka.

Član 2

Delokrug

1. Politika pregleda obuhvata sve aspekte vezane za pregled statistike, od njenog prikupljanja, sastavljanja i objavljivanja od strane Odeljenja za statistiku, uključujući sledeće:
 - 1.1. Statistika monetarnog i finansijskog sektora** : obuhvata podatke o finansijskim institucijama i finansijskim sektorima;
 - 1.2. Statistika spoljnog sektora** : uključujući komponente platnog bilansa, međunarodne investicione pozicije i spoljnog duga Kosova;
 - 1.3. Statistika finansijskih računa** : uključujući podatke o finansijskoj imovini i obavezama različitih ekonomskih sektora po finansijskim instrumentima i sektorima.
2. Politika pregleda primenjuje se u svim fazama ciklusa statističke proizvodnje, od prikupljanja i obrade podataka do njihovog objavljivanja i distribucije. To obuhvata sve kategorije pregleda, planiranih i neplaniranih, koji nastaju kao rezultat:
 - 2.1. Metodoloških poboljšanja;
 - 2.2. Ažuriranja iz izvora podataka;
 - 2.3. Promena međunarodnih statističkih standarda koje preporučuju međunarodne institucije, kao što su MMF, Evrostat itd.
 - 2.4. Otkrivanja grešaka tokom procesa kontrole kvaliteta podataka ili od strane korisnika podataka.

Član 3

Pregled statistike

1. Pregled statistike podrazumeva svaku promenu u odnosu na prethodno objavljenu verziju, sa ciljem poboljšanja kvaliteta objavljene statistike. U tom smislu, cilj Politike je da:

1.1. Obezbedi tačnost i kvalitet statističkih podataka u skladu sa međunarodnim standardima, koji se koriste za sastavljanje relevantne statistike.

1.2. Uspostavi procedure za identifikaciju, odobravanje i sprovođenje pregleda postojećih podataka.

1.3. Podržava transparentnost i odgovornost prema korisnicima kroz jasne i blagovremene informacije o svim promenama statističkih podataka.

1.4. Ojača poverenje zainteresovanih strana u statističke podatke i izveštavanje kroz usklađenost i doslednost u procesu pregleda.

Član 4

Vrste pregleda

1. Odeljenje za statistiku prikuplja i sastavlja statistiku na osnovu prijavljenih podataka i dopunjava je statističkim procenama statističara odgovornih za sastavljanje statistike u zavisnosti od pokazatelja i prirode sastavljene statistike. Cilj je da se svodi na minimum potrebe za pregledima podataka, međutim, one se sprovode kada se smatra neophodnim i poboljšavaju kvalitet informacija.

2. U zavisnosti od obima i učestalosti pregleda statističkih podataka u odnosu na prethodno objavljene podatke, pregledi se klasifikuju na redovne preglede, veće preglede i neplanirane preglede.

2.1. Redovni pregledi

Redovni pregledi se sprovode u redovnim izveštajnim periodima kako bi se osigurala doslednost između mesečnih i kvartalnih podataka, kao i kako bi se uključile ispravke nastale usled tehničkih grešaka ili primljenih dodatnih informacija. Redovno, kvartalno, podaci finansijskog sektora za prethodne mesece se pregledaju kako bi se uključile nove informacije ili ispravile tehničke greške. U međuvremenu, podaci spoljnog sektora podložni su pregledima na kraju svakog kvartala (mart, jun, septembar i decembar), kako bi se osigurala doslednost između mesečnih i kvartalnih podataka, s obzirom na to da je u nekim slučajevima izvor podataka za ove referentne periode (mesečni i kvartalni) različit. Ova vrsta pregleda obezbeđuje konzistentnost između statistika sa različitim učestalostima objavljivanja.

2.1.1. Pošto se mesečni podaci o platnom bilansu obično sastavljaju korišćenjem „cash“ metode evidentiranja transakcija, neophodno je da se pridržavaju međunarodnim smernicama za registraciju

na obračunskoj osnovi. Ovo prilagođavanje se vrši nakon što se od izveštača prime kvartalni izveštaji, nakon što izveštači dostavljaju podatke putem anketa na kvartalnom nivou.

2.1.2. Kao rezultat razloga navedenih u gornjim stavovima za redovne preglede, one, za razliku od velikih pregleda, obično imaju manji uticaj na pokazatelje na koje utiču. Međutim, svaki pregled prati jasno obrazloženje koje se, nakon što ga odobri direktor odeljenja, objavljuje zajedno sa relevantnim statistikama, kako bi se osigurala transparentnost i pomoglo korisnicima da razumeju razlog za izvršene promene.

2.1.3. Radi podrške ovom procesu, u [Prilogu 1](#) ovog dokumenta predstavljen je kalendar redovnih pregleda, koji obuhvata redovne publikacije, mesečne ili kvartalne i godišnje preglede.

2.2. Veći pregledi

2.2.1. Veći statistički pregledi se dešavaju kada se primene metodološke promene koje preporučuju priručnici i smernice međunarodnih organizacija ili nacionalne prakse. Ova ažuriranja, kao što je usklađivanje između priručnika BPM6 (Priručnik za platni bilans i međunarodnu investicionu poziciju, 6. Izdanje - Balance of Payments and International Investment Position, sixth edition) i SNA (Sistem nacionalnih računa- System of National Accounts), uključuju usklađivanje promena kako bi se osigurala standardizacija. Stoga, takve preglede treba sprovoditi u skladu i koordinaciji sa drugim statističkim modulima koji primenjuju iste priručnike.

2.2.2. Zbog obima i uticaja koji imaju na statistički fenomen, velike preglede prate ažuriranja istorijskih podataka, kako bi se osigurao kontinuitet i doslednost dugoročnih trendova, koji potencijalno mogu uticati na analizu politika i donošenje odluka. Zbog svog uticaja, veće preglede prati detaljna dokumentacija, koja objašnjava razloge za promene, primenjene metodologije i analizu efekta pre i posle pregleda podataka. Ova dokumentacija omogućava korisnicima i zainteresovanim stranama da razumeju i pravilno protumače pregledane podatke u okviru svog šireg statističkog konteksta.

2.2.3. Zbog značajnog uticaja koji ovi pregledi mogu imati na statističke rezultate, proces odobravanja mora pratiti nekoliko koraka sa različitih nivoa upravljanja, prvo od strane direktora Odeljenja za statistiku, zamenika guvernera relevantnog stuba i samog guvernera.

2.2.4. Radi podrške ovom procesu, kalendar glavnih pregleda, koji pokriva period od najmanje pet godina, predstavljen je u [Prilogu 2 ovog dokumenta](#).

2.3. Neplanirani pregledi

2.3.1 Neplanirani pregledi podataka se ne najavljuju unapred, jer se dešavaju zbog neplaniranih događaja kao što su moguće greške sastavljača ili izveštača, nepredviđeni događaji ili nedostatak definisane procedure. Ovaj pojam se odnosi na vreme pregleda, a ne na njen uzrok, i nije uključen u planove objavljivanja. U takvim slučajevima, pregledani podaci će biti objavljeni što je pre moguće i biće jasno saopšteni sa objašnjenjima o razlogu pregleda i njenom efektu. Zbog prirode takvih pregleda, nije planiran kalendar objavljivanja. Period takvih pregleda treba da bude što je moguće duži, ali ne kraći od tri godine, kako bi se osigurala doslednost i uporedivost vremenskih serija pokazatelja koji su predmet pregleda.

2.3.2 Za takve pregleda, s obzirom na značajan uticaj koji mogu imati, potrebno je odobrenje na nekoliko nivoa upravljanja : od strane direktora Odeljenja za statistiku, zamenika guvernera relevantnog stuba i guvernera.

Član 5

Procedure pregleda

1. Procedura statističkog pregleda prolazi kroz nekoliko faza, koje su opisane u nastavku.

1.1. Provera podataka

Nakon prijema podataka iz izvora informacija, preduzimaju se detaljni koraci kako bi se proverila njihova tačnost i doslednost. Proces uključuje:

- 1.1.1. Tehnički pregled od strane statističkih sastavljača radi identifikacije grešaka ili neslaganja;
- 1.1.2. Poređenje podataka sa alternativnim izvorima izveštavanja kako bi se osiguralo kompatibilnost;
- 1.1.3. Razgovore sa izveštačima o podacima radi razjašnjenja pitanja koja mogu biti povezana sa dotičnim pregledom;

1. 1.4. Završni pregled od strane direktora odeljenja radi potvrde podataka pre njihovog dostavljanja na odobrenje višim nivoima menadžmenta.

1. 2. Proces odobravanja

Svaki predloženi pregled podataka podleže procesu odobravanja od strane direktora Odeljenja i zamenika guvernera relevantnog stuba, u zavisnosti od vrste pregleda. Odobrenje se vrši na osnovu relevantne dokumentacije/obrasca za pregled, koji objašnjava razloge i uticaj pregleda, koji su pripremili statistički sastavljači i rukovodilac relevantnog odeljenja.

1. 3. Proces objavljivanja

Nakon odobrenja pregleda, objavljivanje pregledanih podataka zahteva odobrenje direktora Odeljenja, zamenika guvernera relevantnog stuba i guvernera. Ovaj proces obezbeđuje transparentnost i punu podršku u objavljivanju novih statistika.

1. 4. Zahtevi za dokumentovanje

Za svaki izvršeni pregled moraju se dostaviti odgovarajuće evidencije i dokumentovanje:

1.4.1. Dokumentovani su priroda pregleda i izvor informacija koje su izazvale promenu.

1.4.2. Relevantne statističke stavke ili pokazatelji koji podležu pregledu su identifikovani i navedeni;

1.4.3. Uticaj pregleda na rezultate pokazatelja ili statistički moduli se analizuju i dokumentuju.

1.4.4 Ovi dokumenti se čuvaju u arhivi odeljenja radi buduće transparentnosti i reference.

1. 5. Obaveštavanje i objavljivanje revidirane statistike

Pregledi se korisnicima dostavljaju na jasan i transparentan način putem:

1.51. Prateće napomene (revision notes) u relevantnim izveštajima objavljenim na veb-sajtu

CBK-a. Ovo se obično primenjuje u slučajevima većih pregleda, a ne uobičajeno ili kada je pregled značajan;

1.5.2. Fusnote (footnotes) u statističkim publikacijama na veb-sajtu CBK, koji se primenjuje po potrebi za redovne preglede;

1.5.3. Obaveštenja putem e-pošte ključnim korisnicima podataka, koji unapred traže tako nešto.

1.6. Ova procedura osigurava da su korisnici informisani o promenama i njihovom uticaju na finansijske i makroekonomske pokazatelje.

Član 6

Preliminarni kalendar objavljivanja i pregled statistike

1. Uzimajući u obzir različite izvore podataka za prikupljanje i sastavljanje statistike i složen postupak njihovog sastavljanja, kalendar objavljivanja statistike, koji je objavljen na veb- sajtu CBK, ima za cilj da se pridržava ovih procedura i ispuni zahteve međunarodnih organizacija za statističke podatke.

2. Kalendar pruža jasan pregled javnosti tako što ih obaveštava o roku i vremenu objavljivanja na nivou tabele vremenskih serija. Kalendar statističkih objavljivanja ažurira se na početku svake godine i uključuje sve podatke koji su dostupni javnosti.

Član 7

Prilozi

1. Sledeći prilozi su sastavni deo ove politike:

- 1.1. Prilog 1 – redovni pregledi;
- 1.2. Prilog 2 - veći pregledi.

P 1. Redovni pregledi

Redovni pregledi u okviru monetarne i finansijske statistike

Monetarna i finansijska statistika se objavljuje mesečno u tri različita roka, t+15 (statistika centralne banke), t+23 (statistika depozitarnih korporacija) i t+25 (statistika ostalih finansijskih institucija). Pregledi objavljenih statističkih podataka planiraju se na kvartalnom nivou jer nisu česte za ovaj statistički modul i nastaju zbog prijema ispravljenih kvartalnih izveštaja za neke finansijske institucije, uključivanja novih informacija ili ispravljanja mogućih tehničkih grešaka. Kao primer iz tabele 1, možemo uzeti decembarski pregled, koji se vrši u februaru nakon što se prime kvartalni izveštaji korigovani do decembra i objavljuje se zajedno sa statistikom prethodnog meseca (januara).

Godišnji pregledi se vrše kako bi se ispravili podaci primljeni nakon revizije na kraju finansijske godine. Godišnji podaci ispravljeni nakon revizije primaju se od strane CBK u skladu sa rokom t+135 dana, stoga se objavljivanje pregledanih podataka dešava u junu. Za više informacija, Tabela 1 prikazuje planirane rokove za objavljivanje i pregled prema referentnim periodima.

Redovni pregledi u okviru statistike platnog bilansa

Statistika platnog bilansa objavljuje se mesečno u roku t+60. Pregledi objavljene statistike platnog bilansa vrše se kvartalno, nakon anketa nefinansijskih preduzeća, koje redovno izveštavaju kvartalno.

Godišnji pregledi se sprovode radi ispravljanja podataka primljenih nakon revizije, na kraju finansijske godine za preduzeća koja izveštavaju kvartalno. Rok za prijem ispravljenih godišnjih podataka nakon revizije u CBK je do kraja juna za prethodnu godinu, dok se pregledi objavljuju krajem septembra. Godišnji pregledi za spoljni sektor sprovode se u potpunosti u skladu sa zahtevima međunarodnih institucija kao što su MMF i Evrostat, prema kojima se godišnji izveštaji moraju podneti u roku od t+270 dana.

Redovni pregledi u okviru statistike nominalnog i realnog efektivnog deviznog kursa

Statistika nominalnog i realnog efektivnog deviznog kursa objavljuje se mesečno, u roku t+30. Pregled ovih statistika se takođe vrši na mesečnom nivou, jer je početna publikacija preliminarne prirode. To je zato što neke od zemalja izvora, koje su uključene u izračunavanje ovih pokazatelja, možda još uvek nisu objavile podatke o inflaciji u vreme objavljivanja. U međuvremenu, godišnji pregledi ovih pokazatelja se sprovode u junu za prethodnu godinu kako bi se uključile ažuriranja izvornih podataka.

Redovni pregledi u okviru statistike izvoza i uvoza robe

Pregledi objavljenih statistika o trgovini robom planiraju se na godišnjem nivou, nakon prijema ažuriranih podataka od Carine Kosova i nakon konačnog pregleda od strane Agencije za statistiku Kosova (ASK). Ovaj postupak pregleda se završava u roku od t+180 dana.

Redovni pregledi u okviru statistike doznaka

Pregledi objavljenih statistika o doznakama planiraju se na mesečnom nivou, nakon dobijanja dodatnih informacija od kontrole međunarodnih transakcija, koje redovno mesečno prikupljaju komercijalne banke. Nakon što podaci iz ovog izveštaja postanu konačni, statistika doznaka se objavljuje kao konačna za mesec m-2 i kao preliminarne za mesec m-1 u periodu t+30 dana. Pored mesečnih pregleda, sprovodi se i godišnji pregled nakon uključivanja pregledanih podataka iz godišnjih izveštaja koje su dovršili relevantni izvori informacija. Ovaj pregled se završava u roku od t+270 dana. Takođe, krajem decembra se sprovodi dodatni pregled za period januar - septembar, na osnovu rezultata ankete sa nerezidentima.

Redovni pregledi u okviru statistike međunarodne investicione pozicije i spoljnog duga

Statistika međunarodne investicione pozicije (MIP) i spoljnog duga (SPD) objavljuje se kvartalno u roku t+90. Pregledi objavljenih statistika za PIN i BJ se vrše na kvartalnom i godišnjem nivou. Pošto se isti izvori informacija koji se koriste za sastavljanje ove statistike koriste i za objavljivanje statistike platnog bilansa, pregled ove statistike se takođe vrši na godišnjem nivou, nakon prijema revidiranih izveštaja za prethodnu godinu.

Redovni pregledi u okviru statistike finansijskih računa

Statistika finansijskih računa se objavljuje redovno kvartalno u skladu sa rokom t+90. Finansijski računi se pregledaju u slučaju pregleda podataka u monetarnoj i finansijskoj statistici, statistici platnog bilansa i međunarodne investicione pozicije, statistici spoljnog duga i drugim izvorima informacija za druge sektore privrede. Statistika finansijskih računa se sastavlja na osnovu najnovijih podataka dostupnih iz izvora informacija.

Kategorije objavljenih pregleda predstavljene su kroz kalendar u Tabeli 1. Kalendar objavljivanja i redovnih pregleda kako sledi:

Tabela 1. Kalendar objavljivanja i redovnih pregleda

Statistička komponenta	Rok publikacija	Mesec publikacija	Referentni period																		
			G-5	G-4	G-3	G-2	G-1	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mart	Apr	Maj	Jun	Jul	Avg	Sep	Okt	
Monetarna i finansijska statistika	Mesečno t+15 t+23 t+25	Januar								P											
		Februar								R2	P										
		Mart										P									
		April											P								
		Maj												R2	P						
		Jun					R1									P					
		Jul															P				
		Avgust															R2	P			
		Septembar																	P		
		Oktobar																		P	
		Novembar																		R2	P
		Decembar																			
Platni bilans	Mesečno t+60	Januar							P												
		Februar								P											
		Mart						R2	R2	R2	P										
		April										P									
		Maj											P								
		Jun									R2	R2	R2	P							
		Jul													P						
		Avgust														P					
		Septembar				R1	R1							R2	R2	R2	P				
		Oktobar																P			
		Novembar																		P	
		Decembar										R2	R2	R2	R2	R2	R2	R2	R2	R2	P

Statistička komponenta	Rok publikacija	Mesec publikacija	Referentni period																		
			G-5	G-4	G-3	G-2	G-1	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mart	Apr	Maj	Jun	Jul	Avg	Sep	Okt	
Nominalni i realni efektivni devizni kurs	Mesečno t+30	Januar								P											
		Februar								R2	P										
		Mart									R2	P									
		April										R2	P								
		Maj											R2	P							
		Jun					R1							R2	P						
		Jul													R2	P					
		Avgust														R2	P				
		Septembar															R2	P			
		Oktobar																R2	P		
		Novembar																	R2	P	
		Decembar																			R2
Izvoz i uvoz robe	Mesečno t+25	Januar							P												
		Februar								P											
		Mart								R2	P										
		April										P									
		Maj											P								
		Jun					R1						R2	P							
		Jul													P						
		Avgust														P					
		Septembar														R2	P				
		Oktobar																P			
		Novembar																R2	P		
		Decembar																			P

Statistička komponenta	Rok publikacija	Mesec publikacija	Referentni period																		
			G-5	G-4	G-3	G-2	G-1	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mart	Apr	Maj	Jun	Jul	Avg	Sep	Okt	
Doznake	Mesečno t+30	Januar									P										
		Februar									R2	P									
		Mart										R2	P								
		April											R2	P							
		Maj												R2	P						
		Jun													R2	P					
		Jul														R2	P				
		Avgust															R2	P			
		Septembar							R1									R2	P		
		Oktobar																	R2	P	
		Novembar																		R2	P
		Decembar											R2	R2	R2	R2	R2	R2	R2	R2	R2
Položaj međunarodnih investicija i spoljni dug	Kvartalno t+90	Mart									P										
		Jun									R2			P							
		Septembar				R1	R1						R2				P				
		Decembar															R2			P	
Finansijski računi	Kvartalno t+90	Mart									P										
		Jun									R2			P							
		Septembar				R1	R1							R2			P				
		Decembar															R2			P	

Legenda:

P	Publikacija
R1	Godišnji pregledi
R2	Redovni pregledi

Prilog 2. Veći pregledi

Veći statistički pregledi se dešavaju kada se primene metodološke promene koje preporučuju priručnici i smernice međunarodnih organizacija ili nacionalne prakse. Ova ažuriranja, kao što je usklađivanje između priručnika BPM6 i SNA, uključuju usklađivanje promena kako bi se osigurala standardizacija. Stoga, takve preglede treba sprovoditi u skladu i koordinaciji sa drugim statističkim modulima koji primenjuju iste priručnike. Za ovu vrstu pregleda, podaci će biti korigovani za što duži mogući vremenski period, ali ne kraći od pet godina, kao što je prikazano u Tabeli 2 ispod:

Tabela 2. Raspored glavnih pregleda

Komponenta	Godina publikacije	Referentni period				
		G-5	G-4	G-3	G-2	G-1
Monetarna i finansijska statistika	G	R1	R1	R1	R1	R1
Platni bilans	G	R1	R1	R1	R1	R1
Nominalni i realni efektivni devizni kurs	G	R1	R1	R1	R1	R1
Doznake	G	R1	R1	R1	R1	R1
Međunarodna investiciona pozicija i spoljni dug	G	R1	R1	R1	R1	R1
Finansijski računi	G	R1	R1	R1	R1	R1

Legenda:

R1 Godišnji pregledi